ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420283718
AA43-0295-20/11
ECLI:LV:ADAT:2020:0520.A420283718.10.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2020.gada 20.maijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnesis referents Ojārs Priedītis,
tiesnesis Māris Birzgalis un tiesnese Una Mihailova

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Jūrmalas pilsētas domes būvvaldes 2018.gada 23.marta lēmuma Nr.534 atcelšanu un pienākuma uzlikšanu Jūrmalas pilsētas domei izdot administratīvo aktu par īslaicīgas lietošanas būves ar kadastra apzīmējumu /kadastra numurs A/(kafejnīca) /adrese/nojaukšanu un ekspluatācijas aizliegumu sakarā ar būves ekspluatācijas termiņa beigām, sakarā ar /pers. A/, Jūrmalas pilsētas domes un sabiedrības ar ierobežotu atbildību „/Nosaukums A/" apelācijas sūdzībām par Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 28.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Jūrmalas pilsētas domē (turpmāk – dome) 2018.gada 21.februārī saņemts pieteicēja /pers. A/ 2018.gada 21.februāra iesniegums, kurā lūgts apsekot īslaicīgās lietošanas būvi /adrese/, zemesgabala kadastra Nr./kadastra numurs B/(turpmāk attiecīgi – strīdus būve un strīdus zemesgabals) un uzdot strīdus būves īpašniekiem to nojaukt un apturēt tās ekspluatāciju. Iesniegumu pieteicējs pamatojis ar iespējamu apdraudējumu videi.

Ar domes izpilddirektora 2018.gada 26.marta vēstuli Nr.1.1-39.1/224 pieteicējs informēts, ka viņa iesniegums pēc piekritības ir nodots domes Pilsētplānošanas nodaļai un tā veiks visu nepieciešamo apstākļu izvērtēšanu.

Domē 2018.gada 4.jūnijā saņemts pieteicēja 2018.gada 4.jūnija iesniegums, kurā norādīts, ka pieteicējs nav saņēmis atbildi (lēmumu) uz savu 2018.gada 21.februāra iesniegumu, kā arī pieteicējs lūdz domi izskatīt iesniegumu pēc būtības un uzdot strīdus būves īpašniekiem strīdus būvi nojaukt un apturēt tās ekspluatāciju.

[2] Ar domes 2018.gada 5.jūlija vēstuli Nr.1.1-39.1/567 pieteicējs informēts, ka uz pieteicēja 2018.gada 21.februāra iesnieguma pamata tika ierosināta administratīvā lieta, kuras rezultātā pieņemts Jūrmalas pilsētas domes būvvaldes (turpmāk – būvvalde) 2018.gada 23.marta lēmums Nr.534 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums).

Ar pārsūdzēto lēmumu strīdus zemesgabala nomniecei un būvniecības ierosinātājai – trešajai personai SIA „/Nosaukums A/" – uzdots līdz 2018.gada 1.maijam būvniecību regulējošo normatīvo aktu kārtībā iesniegt būvvaldē nepieciešamos dokumentus atzīmes par būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi saņemšanai sezonas kafejnīcas novietošanai strīdus zemesgabalā. Šā pienākuma neizpildes gadījumā strīdus būvi nojaukt līdz 2018.gada 15.maijam.

Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Domes būvinspektors 2018.gada 6.martā apsekoja strīdus zemesgabalu. Pārbaudes laikā konstatēts, ka patvaļīgi, bez paskaidrojuma rakstā saņemtām atzīmēm par projektēšanas un būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi, veikta strīdus būves pārbūve – piebūvēta segta āra terase un moduļu tipa ēkas, kuras apvienotas vienā būvapjomā, kā arī zemes vienībā novietotas atsevišķi stāvošas moduļu tipa ēkas. Konstatēts arī, ka būvdarbi ir pabeigti, strīdus būve tiek izmantota atbilstoši projektētajam lietošanas veidam, patvaļīgi novietotās moduļu tipa ēkas tiek izmantotas patvaļīgi pirms nodošanas ekspluatācijā.

[2.2] 2008.gada 14.martā būvvalde strīdus būvi – kafejnīcu – pieņēma ekspluatācijā. Aktā par pieņemšanu ekspluatācija norādīts, ka strīdus būves ekspluatācijas laiks nav ilgāks par pieciem gadiem. Ar būvvaldes 2013.gada 22.februāra lēmumu Nr.347 strīdus būves ekspluatācijas termiņš noteikts līdz 2018.gada 14.martam.

Atbilstoši Ministru kabineta 1997.gada 1.aprīļa noteikumu Nr.112 „Vispārīgie būvnoteikumi" 15.punktam (turpmāk – iepriekšējie Vispārīgie būvnoteikumi) 15.punktam strīdus būve līdz minētajam datumam bija jānojauc.

[2.3] Dome 2016.gada 8.septembrī (acīmredzami domāts – 8.jūnijā) pieņēma lēmumu Nr.274 „Par lokālplānojuma izstrādes uzsākšanu zemes gabalam /adrese/un darba uzdevuma apstiprināšanu" ar mērķi detalizēt Jūrmalas pilsētas

teritorijas plānojuma prasības un pamatot sabiedriskās ēdināšanas pakalpojuma objekta kā pastāvīgas būves izvietojumu šajā teritorijā. 2018.gada 15.februārī pieņemts lēmums par lokālplānojuma pilnveidotās redakcijas nodošanu publiskajai apspriešanai.

[2.4.] Strīdus zemesgabala īpašniece ir Jūrmalas pilsētas pašvaldība, zemesgabala nomniece ir trešā persona SIA ,,/Nosaukums A/", kas ir atbildīga par strīdus būves pārbūves darbiem.

[2.5] Domes Pilsētplānošanas nodaļā 2018.gada 9.martā iesniegts paskaidrojuma raksts ,,Sezonas kafejnīcas /adrese/novietošana" (turpmāk – paskaidrojuma raksts). No paskaidrojuma rakstam pievienotā Ekonomikas ministrijas 2018.gada 27.februāra skaidrojuma Nr.2.13.8.1-2/2018/705 secināms, ka, ja spēkā esošais regulējums pieļauj jaunas īslaicīgas lietošanas būves būvniecību tādā pašā apjomā un novietojumā kā jau esošā īslaicīgas lietošanas būve, sabiedrības intereses nebūtu aizskartas, ja jaunas atbilstošas atļaujas saņemšanas gadījumā iepriekšējā būve, kas pilnība atbilst no jauna atļautās īslaicīgās lietošanas būves apjomam un novietojumam, netiktu nojaukta, bet to varētu turpināt ekspluatēt uz jaunu termiņu kā jaunu īslaicīgas lietošanas būvi.

2018.gada 21.martā domes Pilsētplānošanas nodaļā saņemts trešās personas iesniegums ar lūgumu nepārtraukt strīdus būves ekspluatāciju, kamēr būvvaldē tiek saskaņots sezonas kafejnīcas projekts.

[2.6] Dabas aizsardzības pārvalde 2018.gada 28.februāra atļaujā Nr.3.15/1003/2018-N-E norādījusi, ka strīdus būves izvietošana nav pretrunā dabas parka ,,Ragakāpa" izveidošanas mērķiem un uzdevumiem, kā arī neitrālās zonas izveidošanas mērķiem un uzdevumiem.

[2.7] Paskaidrojuma rakstam pievienotajā strīdus būves tehniskās apsekošanas atzinumā konstatēts, ka strīdus būve izvietota strīdus zemesgabala asfaltētā seguma robežās.

[2.8] Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālā vides pārvalde 2018.gada 12.marta vēstulē norādījusi, ka neveiks ietekmes uz vidi sākotnējo izvērtējumu un nesagatavos tehniskos noteikumus, jo pieteiktā darbība īslaicīgas lietošanas būves izvietošanai neparedz jauna objekta būvniecību, bet gan esoša objekta ekspluatācijas termiņa pagarināšanu.

[2.9] Lietā nav strīda, ka strīdus būves pārbūve veikta patvaļīgi. Trešā persona veic visas nepieciešamās darbības jaunas būvniecības ieceres dokumentācijas sakārtošanai.

[2.10] No Administratīva procesa likuma 65.panta pirmās daļas un Būvniecības likuma 18.panta piektās daļas izriet, ka būvvaldei ir jāizdod obligātais administratīvais akts, ar kuru trešajai personai uzdodams novērst patvaļīgās būvniecības radītās sekas. Tomēr būvvaldei ir jāizvērtē arī šāda lēmuma samērīgums.

[2.11] Konkrētajā gadījumā patvaļīgās būvniecības radītās sekas ir novēršamas, būvvaldē iesniedzot nepieciešamos dokumentus atzīmes par būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi saņemšanai paskaidrojuma rakstā. Konkrētajā gadījuma nav konstatējams būtisks sabiedrības interešu aizskārums vai apdraudējums. Strīdus būve darbojas jau 10 gadus, un pašvaldība ir saņēmusi tikai pozitīvas atsauksmes par kafejnīcu. Šobrīd notiekošajā lokālplānojuma publiskās apspriešanas procesā ir saņemtas jau vairāk nekā 90 pozitīvas atsauksmes. Tāpat strīdus būves būvniecība nav nodarījusi būtisku kaitējumu videi. Tādējādi konstatētos pārkāpumus ir iespējams novērst un būvniecību turpināt atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Trešajai personai ir jādod iespēja būvniecību regulējošo normatīvo aktu noteiktajā kārtībā novērst patvaļīgās būvniecības sekas, paskaidrojuma rakstā saņemot atzīmi par būvdarbu izsākšanas nosacījumu izpildi.

[3] Domē 2018.gada 13.augustā saņemts pieteicēja 2018.gada 13.augusta iesniegums par pārsūdzētā lēmuma apstrīdēšanu.

Ar domes 2018.gada 11.septembra lēmumu Nr.1.1-39.1/764 atteikts izskatīt pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumu, norādot, ka pieteicējam nav subjektīvo tiesību apstrīdēt pārsūdzēto lēmumu.

[4] Pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu un pienākuma uzlikšanu domei izdot administratīvo aktu strīdus būves ekspluatācijas aizliegumam sakarā ar būves ekspluatācijas termiņa beigām un nojaukšanu. Pieteikumā un tā papildinājumos norādīti turpmāk minētie argumenti.

[4.1] Strīdus zemesgabals atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā – dabas parkā ,,Ragakāpa" un Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslā.

[4.2] 2009.gada 8.jūlijā starp domi un SIA ,,/Nosaukums C/" (šobrīd – trešā persona SIA ,,/Nosaukums A/") tika noslēgts zemes nomas līgums, kurā nomniekam tika nodots zemesgabals autostāvvietas, tualetes un īslaicīgas lietošanas kafejnīcas uzturēšanai un apsaimniekošanai.

2013.gada 22.februārī būvvalde atbilstoši iepriekšējo Vispārīgo būvnoteikumu 27.[1] punktam (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2013.gada 18.jūnijam) pagarināja strīdus būves ekspluatācijas termiņu uz pieciem gadiem. Kopējais strīdus būves ekspluatācijas termiņš sasniedzis normatīvajos aktos maksimāli pieļaujamos 10 gadus.

[4.3] Strīdus būve ir izbūvēta daļēji meža zemē – īpaši aizsargājamā biotopā ,,Mežainas piejūras kāpas". Strīdus būves vajadzībām prettiesiski veikta koku ciršana.

[4.4] Vēloties strīdus būvi pārveidot par pastāvīgu būvi, dome 2013.gada 7.novembrī pieņēma lēmumu Nr.65 ,,Par detālplānojuma projekta izstrādes uzsākšanu zemesgabalam /adrese/". Par šā lēmuma tiesiskumu šobrīd notiek tiesvedība administratīvajā lietā Nr.A420219715.

[4.5] Strīdus būve, neraugoties uz to, ka tā ir īslaicīgas lietošanas būve, nemainīgi tiek ekspluatēta kafejnīcas vajadzībām vismaz kopš 2009.gada.

[4.6] 2013.gada 8.februārī Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs izdeva rīkojumu Nr.67 ,,Par Jūrmalas pilsētas domes 2012.gada 11.oktobra saistošo noteikumu Nr.42 ,,Par Jūrmalas pilsētas Teritorijas plānojuma grafiskās

daļas, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu apstiprināšanu" apturēšanu daļā", kurā konstatēts, ka strīdus būves rekonstrukcija par pastāvīgu objektu nav iespējama. Dome minēto ignorē un ļauj strīdus būves ekspluatāciju saskaņot no jauna.

[4.7] Atbilstoši Ministru kabineta 2014.gada 19.augusta noteikumu Nr.500 ,,Vispārīgie būvnoteikumi" (turpmāk – Vispārīgie būvnoteikumi) 2.18.apakšpunktam un 10.punktam strīdus būve pēc ekspluatācijas perioda beigām bija jānojauc.

[4.8] Ir svarīgi konstatēt, ka vides aizsardzības normatīvie akti – Aizsargjoslu likums un Ministru kabineta 2004.gada 10.augusta noteikumi Nr.702 ,,Dabas parka ,,Ragakāpa" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" (turpmāk – noteikumi Nr.702) – vispār nekad nav devuši tiesisku pamatu kafejnīcas būvniecībai konkrētajā vietā. Tieši tāpēc, apejot normatīvo aktu ierobežojumus, pašvaldība un strīdus būves nomnieki izdomājušu ilglaicīgu shēmu ar ,,īslaicīgas lietošanas būvi" un ,,sezonas būvi".

[4.9] Administratīvās lietas Nr.A420219715 materiālos ir pierādījumi faktam, ka strīdus būve vairākkārt saskaņota citā apjomā, kā to būvvalde cenšas interpretēt pārsūdzētajā lēmumā.

No pārsūdzētajā lēmumā norādītā secināms, ka arī Valsts vides dienests atzinis faktu, ka paredzēts turpināt tās pašas īslaicīgās lietošanas būves (strīdus būves) ekspluatāciju.

[4.10] Pārsūdzētais lēmums maldina sabiedrību par lokālplānojuma izstrādes procesu, jo tiek noklusēts, ka lokālplānojuma izstrāde paredz tos pašus risinājumus, ko dome nesekmīgi 2015.gada 16.aprīlī a r lēmumu Nr.177 apstiprināja detālplānojumā. Detālplānojumā viss esošais būvapjoms uzskatīts par īslaicīgas lietošanas būvi, kuru var nenojaukt. Gan Administratīvā rajona tiesa, gan apgabaltiesa detālplānojumu atcēla, jo tas paredzēja īslaicīgas lietošanas būvi padarīt par pastāvīgu.

[4.11] Pārsūdzētajā lēmumā kļūdaini atzīsts, ka visa strīdus būve izvietota asfaltētā seguma robežās. Tā atrodas arī smilšainās kāpās. Tā izvietota vietā, kur vēsturiski atrodas īpaši aizsargājams biotops ,,Mežainas piejūras kāpas".

2008.gada 14.martā tika atļauta īslaicīgas lietošanas būves novietošana un ekspluatācija. 2012.gadā tika saskaņotas būves izmaiņas. Būve tur atrodas arī šobrīd.

[4.12] Pieteikums iesniegts vides aizsardzības nolūkā, nevis pieteicēja subjektīvo tiesību aizsardzībai.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesa 2019.gada 28.jūnija spriedumu pieteicēja pieteikums daļā apmierināts.

Spriedums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[5.1] Spriedumā secināts, ka pieteicējam ir atzīstamas tiesības iesniegt pieteikumu vides jomā.

Pieteikumā norādīts, ka strīdus būve ir izbūvēta īpaši aizsargājamā biotopā ,,Mežainas piejūras kāpas" un tās vajadzībām prettiesiski veikta koku ciršana un ilgstoša tās ekspluatācija negatīvi ietekmēs kāpas. To, ka strīdus būve ietekmē īpaši aizsargājamo biotopu, pieteicējs norādījis arī savā 2018.gada 21.februāra iesniegumā domei.

Spriedumā konstatēts, ka strīdus būve atrodas Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslā un dabas parka ,,Ragakāpa" teritorijā. Šādai teritorijai Aizsargjoslu likumā, likumā ,,Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām", kā arī noteikumos Nr.702 ir noteikts īpašs vides aizsardzības regulējums.

Līdz ar to, ievērojot strīdus būves atrašanās vietu un šīs vietas īpašo regulējumu no vides aizsardzības aspekta, atzīstams, ka pieteicējam ir tiesības apstrīdēt un pārsūdzēt pārsūdzēto lēmumu, lai pārbaudītu tā atbilstību īpašajam vides aizsardzības režīmam, kas attiecināms uz strīdus būves atrašanās vietu. Savukārt tam, cik plaši (ar cik daudz teksta zīmēm) pieteikumā ir aprakstīts iespējamais vides apdraudējums, nav nozīmes. Nozīme ir argumentācijas saturam, nevis teksta apjomam, kas izmantots satura atklāšanai.

[5.2] Starp procesa dalībniekiem nav strīda, ka strīdus būve pēc tās kā īslaicīgas lietošanas būves ekspluatācijas termiņa beigām kļuva vērtējama kā patvaļīgas būvniecības objekts. Tas pamatoti ir atzīts pārsūdzētajā lēmumā.

Līdz ar to būvvaldei attiecībā uz strīdus būvi obligāti bija jāpieņem kāds no Būvniecības likuma 18.panta piektajā daļā noteiktajiem lēmumiem.

Pārsūdzētais lēmums ir Būvniecības likuma 18.panta otrās daļas 2.punktā paredzētais lēmums par atļauju veikt būvniecību pēc normatīvo aktu prasību izpildes. Turklāt ar pārsūdzēto lēmumu noteiktas konkrētas prasības, kas jāizpilda, lai tiktu atļauta strīdus ēkas būvniecība – jāiesniedz nepieciešamie dokumenti atzīmes par būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi saņemšanai pārsūdzētajā lēmumā konkrēti minētajā (uz tā pieņemšanas brīdi būvvaldē jau iesniegtajā un pārsūdzētajā lēmumā vērtētajā) paskaidrojuma rakstā.

Tā kā pārsūdzētajā lēmumā konkrēti minēts un vērtēts paskaidrojuma raksts, secināms, ka ar pārsūdzēto lēmumu principā atzīts par iespējamu strīdus būves tiesisku būvniecību veikt uz paskaidrojuma raksta pamata.

[5.3] Spriedumā konstatēts, ka strīdus būve nav 1.grupas ēka. Ievērojot, ka tā acīmredzami neatbilst arī Vispārīgo būvnoteikumu 1.pielikuma 1.punktā noteiktajām 3.grupas ēkas pazīmēm, tā ir 2.grupas ēka atbilstoši minētajā normā noteiktajam kritērijam, ka ēka, kas neietilpst 1. vai 3.grupā, ir 2.grupas ēka. Līdz ar to strīdus ēkas būvniecība ir vērtējama kā 2.grupas ēkas būvniecība.

Paskaidrojuma rakstā norādīts, ka būvniecības iecere paredz novietot strīdus zemesgabalā 2018.gada vasaras sezonā 1.grupas vienstāva nedzīvojamo ēku ar apbūves laukumu 750 kvadrātmetri.

Vispārīgo būvnoteikumu 1.pielikuma 1.punkts noteic, ka 1.grupas ēkas apbūves laukums nav lielāks par 60 kvadrātmetriem. Ēka, kas neatbilst šai prasībai, nevar tikt atzīta par ietilpstošu 1.grupā. Ēka, kas neietilpst 1.grupā, var būt vienīgi 2. vai 3.grupas ēka.

Būvvaldes pārstāve tiesas sēdē norādīja, ka strīdus būve sastāv no atsevišķiem moduļiem un katra moduļa atsevišķais apbūves laukums nepārsniedz 60 kvadrātmetrus. Līdz ar to, domes ieskatā, strīdus būve var tikt atzīta par 1.grupas ēku.

Tiesa minēto domes argumentu atzina par nepamatotu. Paskaidrojuma raksts runā par vienas ēkas – ar apbūves laukumu 750 kvadrātmetri – novietošanu. Arī paskaidrojuma raksta skaidrojošajā aprakstā runāts par to, ka kafejnīcas (restorāna) ēka ir esoša būve, kas 2008.gadā saskaņota kā īslaicīgas lietošanas būve un 2013.gadā paplašināta, pievienojot papildu būvizstrādājumus (apjoms papildināts ar biroja telpām, palielinātas darbinieku ģērbtuves). Skaidrojošajā aprakstā gan norādīts, ka ēka ir veidota no moduļu tipa būvizstrādājumiem ar iespēju to viegli transformēt. Tomēr šāds konstrukcijas veids (no moduļiem) un viegla transformēšanas iespēja pati par sevi nenozīmē, ka katrs modulis ir vērtējams kā atsevišķa ēka, ja tie ir savienoti kopā.

Paskaidrojuma rakstam pievienotajā strīdus būves tehniskās apsekošanas atzinumā, detalizēti vērtējot strīdus būves konstrukcijas, norādīts, ka no savstarpēji bloķētām (savienotām) moduļu tipa elementu sekcijām ir izveidota būve ar kafejnīcas zāli (A bloks), virtuves bloku (B bloks) un terasi (C bloks). Tādējādi atzinumā, nenoliedzot ēkas izveidi no moduļiem, vienlaikus ir norādīts, ka moduļi ir savstarpēji savienoti. Atzinumā ietvertajā būves plānojuma shēmā attēlots, ka A bloks sastāv no trim moduļiem, no kuriem katram norādīta platība zem 60 kvadrātmetriem, taču vienlaikus redzams, ka šo trīs moduļu kopums veido vienu telpu (acīmredzot kafejnīcas zāli), kuras platība ir ievērojami lielāka par 60 kvadrātmetriem. Līdzīgi redzams, ka arī B bloka pamatkorpusu veido četri moduļi, taču tie ir savienoti gan savstarpēji, gan ar A korpusu. Tāpat redzams, ka terase (C bloks) ir pievienota ēkai, tādējādi arī tās laukums ieskaitāms ēkas apbūves laukumā (Latvijas būvnormatīva LBN 208-15 „Publiskas būves" (apstiprināts ar Ministru kabineta 2015.gada 30.jūnija noteikumiem Nr.331 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 208-15 „Publiskas būves"") 14.punkts). Tāpat no minētā atzinuma secināms, ka ēkas pamatu konstrukcija ir veidota vienoti. Skatoties atzinumā ietvertos strīdus būves pamatu fotoattēlus, nav iespējams izdalīt atsevišķas, norobežotas būves, bet redzams vienots grīdas siju klājums uz stabveida pamatiem. Līdzīgi no atzinuma fotoattēliem un teksta redzams, ka, piemēram, būves B daļai ir vienots ārsienas apdares dēļu horizontāls apšuvums ar siltumizolācijas pildījumu. Respektīvi, ir skaidrs, ka moduļi ir savienoti vienotā konstrukcijā. Arī no pieteikumā ietvertajiem fotoattēliem, kuros redzamas strīdus būves fasādes, secināms, ka tiek ekspluatēta funkcionāli un konstruktīvi vienota kafejnīcas vai restorāna ēka.

Tika gūts apstiprinājums, ka būve veidota no moduļiem, taču vienlaikus redzams, ka no tiem ir izveidota konstruktīvi un funkcionāli vienota būve, kuras apbūves laukums pārsniedz 60 kvadrātmetrus.

[5.4] Ministru kabineta 2014.gada 2.septembra noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi" (turpmāk – Ēku būvnoteikumi) 28. – 29.punkts noteic, ka, ierosinot 2. vai 3.grupas ēkas jaunu būvniecību vai novietošanu, institūcijā, kura pilda būvvaldes funkcijas, iesniedz būvniecības iesniegumu un būvprojektu minimālā sastāvā.

Ēku būvnoteikumu 29.[1] punkts paredz iespēju veikt 2. vai 3.grupas vienstāva ēkas (piemēram, siltumnīcas, nojumes, paviljona, kafejnīcas) jaunu būvniecību vai novietošanu uz paskaidrojuma raksta pamata, taču vienīgi gadījumā, ja tā ir sezonas ēka, respektīvi, ja ēkas ekspluatācijas laiks nav ilgāks par vienu gadu un ēku nojauc līdz minētā termiņa beigām, ietverot nojaukšanas laiku.

Būvvaldes pārstāve tiesas sēdē norādīja, ka strīdus būve ir sezonas ēka. Arī paskaidrojuma rakstā un tam pievienotajā skaidrojošajā aprakstā norādīts, ka strīdus būve ir paredzēta kā sezonas kafejnīca 2018.gada vasaras sezonā. Aprakstā norādīts, ka sezonas būves darbības laiks ir plānots līdz 2018.gada 15.septembrim, demontāžas laiks – līdz 2018.gada 1.oktobrim.

Vienlaikus no Dabas aizsardzības pārvaldes 2018.gada 28.februāra atļaujas Nr.3.15/1003/2018-N-E sezonas kafejnīcas novietošanai strīdus zemesgabalā (atļaujas esība konstatēta un ņemta vērā pārsūdzētajā lēmumā) redzams, ka, jau ierosinot sezonas kafejnīcas novietošanu, trešā persona 2018.gada 14.februārī bija iesniegusi trīs iesniegumus, kuros izteikts lūgums: 1) saskaņot 2018.gada vasaras sezonas kafejnīcas izvietošanu strīdus zemesgabalā no 2018.gada 15.maija līdz 15.septembim; 2) saskaņot 2018.–2019.gada ziemas sezonas kafejnīcas izvietošanu strīdus zemesgabalā no 2018.gada 16.septembra līdz 2019.gada 14.maijam; 3) saskaņot 2018.–2021.gada vasaras un ziemas sezonas kafejnīcas izvietošanu strīdus zemesgabalā no 2018.gada 15.maija līdz 2021.gada 14.maijam.

Dabas aizsardzības pārvalde ar minēto lēmumu saskaņojusi vasaras un ziemas sezonas kafejnīcas izvietošanu strīdus zemesgabalā no 2018.gada 15.maija līdz 2021.gada 14.maijam.

Tādējādi konstatējams, ka atbilstoši iecerei strīdus būvei paredzēts nemainīgi (nepārtraukti, bez nojaukšanas) atrasties strīdus zemesgabalā vismaz trīs gadus. Šis apstāklis bija skaidri pausts un būvvaldei redzams jau pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas laikā.

Ēku būvnoteikumu 29.[1] punkts jau sezonas ēkas definīcijā ietver pazīmi, ka ēkas ekspluatācijas laiks nav ilgāks par vienu gadu un ēku nojauc līdz minētā termiņa (viena gada) beigām, ietverot nojaukšanas laiku. Tādējādi ēka, kuru netiek paredzēts nojaukt vairāk nekā gadu, pēc definīcijas nevar būt sezonas ēka. Līdz ar to domei, no trešās personas iesniegtajiem būvniecības ieceres materiāliem redzot, ka strīdus būvi iecerēts nepārtraukti (nenojaucot) ekspluatēt ilgāk par vienu gadu (konkrētajā gadījumā – vismaz trīs gadus), nebija pamata uz strīdus būves būvniecības ieceri skatīties kā uz sezonas ēkas būvniecības ieceri.

Minēto secinājumu nemaina domes, būvvaldes un trešās personas paskaidrotais, ka katrai vasaras un katrai ziemas sezonai paskaidrojuma raksts tiek (tiks) saskaņots no jauna. Apstākļos, kad ir viennozīmīgi konstatējams, ka nojaukšana gada ietvaros netiek plānota, sezonas būves saskaņošana ir vērtējama kā formāla un nihilistiska. Tostarp šādos apstākļos kā fiktīva (izdomāta, nepatiesa) vērtējama paskaidrojuma rakstā veiktā būvvaldes norāde, ka strīdus ēka nojaucama līdz 2018.gada 1.oktobrim. Jau izdarot šo ierakstu, bija skaidrs, ka nojaukšana šā termiņa beigās netiks prasīta, bet tiks saskaņota būves nepārtraukta atrašanās nākamajai sezonai. Arī 2019.gada 10.maijā uzņemtā strīdus būves fotogrāfija, kuru pieteicējs iesniedza tiesas sēdes laikā, parāda, ka strīdus ēka joprojām nemainīgi pastāv dabā.

Spriedumā secināts, ka, tā kā strīdus būves nojaukšana viena gada laikā faktiski (reāli, patiesi) nav iecerēta, strīdus būvi nevar vērtēt kā sezonas būvi, bet strīdus būves būvniecības iecere vērtējama kā 2.grupas ēkas būvniecība, kas ierosināma vispārējā kārtībā – iesniedzot būvniecības iesniegumu un būvprojektu minimālā sastāvā.

[5.5] Spriedumā atzīts, ka strīdus būves būvniecība iespējama, vienīgi iesniedzot būvniecības iesniegumu un būvprojektu minimālā sastāvā, kas nav izdarīts, tāpēc pārsūdzētais lēmums ir atzīstams par prettiesisku un atceļams, jo nepamatoti piešķir trešajai personai tiesības patvaļīgās būvniecības seku novēršanu veikt, saņemot atzīmes paskaidrojuma rakstā.

Atceļot pārsūdzēto lēmumu, kas nosaka tiesisku iespēju pieteicējai saņemt atzīmes paskaidrojuma rakstā, notiek atgriešanās tiesiskajā situācijā, kāda pastāvēja pirms pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas. Tas ir, strīdus būve vērtējama kā patvaļīgas būvniecības objekts, par kuru būvvaldei jāpieņem kāds no Būvniecības likuma 18.panta piektajā daļā noteiktajiem lēmumiem.

[5.6] Pieteicēja prasījums ietver strīdus būves nojaukšanu. Tas patiešām ir viens no iespējamiem patvaļīgās būvniecības seku novēršanas risinājumiem, kuru saskaņā ar Būvniecības likuma 18.panta piektās daļas 1.punktu pieņem gadījumā, ja konkrētā objekta būvniecību attiecīgajā vietā nepieļauj normatīvie akti. Tāpat šādu lēmumu var pieņemt gadījumā, ja iepriekš pieņemts lēmums par atļauju turpināt būvniecību, bet lēmums par atļauju veikt būvniecību būvvaldes noteiktajā termiņā netiek izpildīts (panta daļas 2.punkts).

Tiesa piekrita pieteicējam, ka īslaicīgas lietošanas būves ekspluatācijas termiņš nevar tikt pagarināts virs 10 gadu robežas. To principā neapstrīd arī pārējie procesa dalībnieki. Vienlaikus tiesa piekrita arī Ekonomikas ministrijas 2018.gada 27.februāra skaidrojumā Nr.2.13.8.1-2/2018/705 norādītajam, ka gadījumā, ja spēkā esošās tiesību normas pieļauj jaunas būves būvniecību tādā pašā apjomā un novietojumā kā jau esošā īslaicīgas lietošanas būve, ir pieļaujams, ka jaunas atbilstošas būvniecības atļaujas saņemšanas gadījumā iepriekšējā būve, ciktāl tā pilnība atbilst no jauna atļautās būves apjomam un novietojumam, netiek fiziski nojaukta, bet iegūst jaunu statusu.

Tādējādi patvaļīgās būvniecības jautājuma risinājumam (tam, vai strīdus būve nojaucama) izšķiroši ir, vai normatīvie akti pieļauj konkrētā objekta būvniecību attiecīgajā vietā. Ja nepieļauj, tad patvaļīgā būve nojaucama, bet ja pieļauj – Būvniecības likuma 18.panta piektās daļas 2.punkta kārtībā var tikt risināts jautājums par atļauju turpināt būvniecību pēc normatīvo aktu nosacījumu izpildes.

Dome 2019.gada 24.janvārī ir pieņēmusi lēmumu Nr.20 ,,Par lokālplānojuma zemesgabalam /adrese/, kadastra apzīmējums /kadastra numurs B/, apstiprināšanu" un apstiprinājusi saistošos noteikumus Nr.4 ,,Par lokālplānojuma zemesgabalam /adrese/, grafiskās daļas, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu apstiprināšanu" (turpmāk – saistošie noteikumi Nr.4). Saistošie noteikumi (lokālplānojums) paredz, ka strīdus zemesgabalā ir atļauta apbūve, ko veido sabiedriskās ēdināšanas objekti.

Tas nozīmē, ka konkrētā veida objektu apbūve attiecīgajā vietā vispār ir atļauta. Tāpēc būtu pārsteidzīgi teikt, ka vienīgais iespējamais patvaļīgās būvniecības seku novēršanas veids būtu strīdus būves pilnīga nojaukšana saskaņā ar Būvniecības likuma 18.panta piektās daļas 1.punktu. Tā vietā ir iespējams Būvniecības likuma 18.panta piektās daļas 2.punkta kārtībā risināt jautājumu par atļauju turpināt būvniecību, izvirzot nosacījumus būvniecību regulējošo normatīvo aktu izpildei. Konkrētajā gadījumā starp šādiem nosacījumiem visupirms būtu, ka būvvaldē iesniedzams būvniecības iesniegums un būvprojekts minimālā sastāvā, kura atbilstība būvniecības un vides tiesību normām tad tālāk būtu vērtējama. Šādā situācijā saskaņā ar Būvniecības likuma 18.panta piektās daļas 2.punktu būves pilnīga nojaukšana būtu galējais risinājums, ja būvatļaujas saņemšanai izvirzāmie nosacījumi netiktu laikus un pienācīgi izpildīti.

Spriedumā norādīts, ka pieteicēja prasījums par strīdus būves nojaukšanu nav apmierināms. Tiesa vienlaikus ar pārsūdzētā lēmuma atcelšanu, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 253.panta sesto daļu, uzdeva būvvaldei pārsūdzētā lēmuma vietā izdot jaunu administratīvo aktu par patvaļīgās būvniecības seku novēršanu saskaņā ar Būvniecības likuma 18.panta piekto daļu.

[5.7] Pieteicējs izteicis prasījumu par strīdus būves ekspluatācijas apturēšanu.

Patvaļīgas būvniecības objekta ekspluatācija ir viens no patvaļīgas būvniecības veidiem Būvniecības likuma 18.panta otrās daļas izpratnē. Ja būvinspektors konstatē šādu patvaļīgās būvniecības veidu, viņš ar atzinumu to aptur, bet būvvalde pēc tam lemj par tālāko rīcību ar patvaļīgās būvniecības objektu (Būvniecības likuma 18.panta piektā daļa). Šāds būvinspektora atzinumā ietverts lēmums par patvaļīgas būvniecības apturēšanu, lai gan ir starplēmums būvniecības procesā, tomēr ir atzīstams par administratīvo aktu, jo pats par sevi būtiski skar būvniecības veicēja tiesības un tiesiskās intereses (Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas 3.punkts).

Tālākais ir atkarīgs no būvvaldes lēmuma (par iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu vai atļauju turpināt būvniecību), bet katrā ziņā attiecīgās būves ekspluatācija nedrīkst tikt uzsākta (atsākta), līdz pilnībā ir noslēdzies būvniecības process. Respektīvi, līdz būve ir pieņemta ekspluatācijā (ja tā būvējama vispārējā kārtībā uz būvatļaujas pamata) vai, piemēram, paskaidrojuma rakstā ir izdarīta atzīme par būvdarbu pabeigšanu (ja tās būvniecība pieļaujama uz paskaidrojuma raksta pamata).

Nav strīda, ka strīdus būve pēc tās kā īslaicīgas lietošanas būves termiņa beigām kļuva par patvaļīgas būvniecības objektu. Tieši tāpēc tika pieņemts pārsūdzētais lēmums, kas paredzēja iespēju strīdus būves būvniecību turpināt – uz paskaidrojuma raksta pamata, saņemot paskaidrojuma rakstā atzīmes līdz pat atzīmei par būvdarbu pabeigšanu. Šādā konstelācijā strīdus būvi drīkstētu sākt ekspluatēt, tiklīdz paskaidrojuma rakstā būtu izdarīta atzīme par būvdarbu pabeigšanu.

Ņemot vērā, ka pārsūdzētais lēmums tiek atcelts, spēku zaudē ar to noteiktais patvaļīgās būvniecības seku novēršanas

jautājuma risinājums kopumā.

Uz pārsūdzētā lēmuma pamata būvvalde paskaidrojuma rakstā 2018.gada 11.maijā bija izdarījusi atzīmi par būvniecības ieceres akceptu un atzīmi par būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi, 2018.gada 15.maijā – atzīmi par būvdarbu pabeigšanu. Gadījumā, ja jau nebūtu beidzies paskaidrojuma rakstā noteiktais termiņš, līdz kuram būve var pastāvēt (2018.gada 1.oktobris), tad vienlaikus ar pārsūdzēto lēmumu kā no tā izrietošas (pakārtotas) bez papildu apsvērumu izdarīšanas būtu atceļamas arī šīs atzīmes. Šobrīd šīs atzīmes vairs nevar atcelt, jo tās jau ir zaudējušas spēku ar minētā termiņa izbeigšanos.

Spriedumā norādīts, ka gadījumā, ja būvvalde pēc pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas ir pieņēmusi jaunus lēmumus, ar kuriem attiecīgos jaunajos paskaidrojuma rakstos izdarījusi jaunas atzīmes par strīdus būves būvniecības ieceres akceptu, būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi un būvdarbu pabeigšanu, un vēl nav beidzies šajās atzīmēs paredzētais strīdus būves pastāvēšanas termiņš, tad ar pārsūdzētā lēmuma atcelšanu par atceltām uzskatāmas arī šīs atzīmes. Tāpat pēc pārsūdzētā lēmuma atcelšanas būvvalde nevar no jauna saskaņot strīdus būves atrašanos citā veidā, kā vien pieņemot jaunu lēmumu saskaņā ar Būvniecības likuma 18.panta piekto daļu un ņemot vērā spriedumā izdarītos secinājumus (primāri, ka tādas būves jaunai būvniecībai, kāda ir strīdus būve, jāiesniedz būvniecības iesniegums un būvprojekts minimālā sastāvā). Tā ir tāpēc, ka gadījumā, ja ir konstatēta patvaļīga būvniecība, prioritārs ir Būvniecības likuma 18.panta piektajā daļā paredzētais principiālais lēmums par rīcību ar būvi, un tikai tā izpildes gaitā, ja pieņemts lēmums par atļauju turpināt būvniecību pēc normatīvo aktu prasību izpildes, būve var tikt pieņemta ekspluatācijā vai citādi akceptēta (legalizēta).

Strīdus būvi nedrīkst ekspluatēt, kamēr nav pieņemts lēmums par tās kā 2.grupas būves pieņemšanu ekspluatācijā, kas savukārt var tikt izdarīts secīgi vienīgi pēc jauna būvvaldes lēmuma pieņemšanas saskaņā ar Būvniecības likuma 18.panta piekto daļu. Līdz tam – kamēr strīdus būvei ir patvaļīgas būvniecības objekta statuss – tās ekspluatācija ir vērtējama kā patvaļīga būvniecība, kuru būvinspektoram, ja tas tādu konstatē, ir pamats apturēt. Būvniecības likuma 18.panta piektā daļa nepiešķir būvinspektoram nekādu rīcības brīvību jautājumā par patvaļīgas būvniecības apturēšanu – tas ir jādara obligāti. Respektīvi, patvaļīgas būvniecības konstatēšanas gadījumā ir jāizdod obligātais administratīvais akts par tās apturēšanu.

Nav strīda, ka strīdus būve tiek ekspluatēta.

Administratīvā procesa likuma 254.panta otrās daļas 1.punkts noteic, ka tiesa spriedumā nosaka administratīvā akta saturu, ja tas ir obligātais administratīvais akts. Tādējādi pieteicēja prasījums par strīdus būves ekspluatācijas apturēšanu ir apmierināms un būvinspektoram uzdodams saskaņā ar Būvniecības likuma 18.panta piekto daļu ar atzinumā ietvertu lēmumu apturēt strīdus būves kā patvaļīgas būvniecības objekta ekspluatāciju līdz brīdim, kamēr tā tiek pieņemta ekspluatācijā (kā 2.grupas būve, atbilstoša būvniecības procesa noslēgumā), vai gadījumā, ja tas nenotiek, – kamēr tā tiek nojaukta.

Spriedumā norādīts, ka saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 254.panta ceturto daļu šā panta otrajā daļā norādītajā gadījumā tiesas spriedums aizstāj administratīvo aktu, līdz iestāde to izdod.

[6] Par Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 28.jūnija spriedumu daļā, ar kuru pieteicēja pieteikums noraidīts, pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību.

Pieteicējs apelācijas sūdzībā norāda, ka nepiekrīt pirmās instances tiesas izdarītajiem secinājumiem saistībā ar prasījumu par strīdus būves nojaukšanu. Pieteicēja ieskatā, ir beidzies pagaidu ēkas ekspluatācijas maksimālais termiņš.

[7] Par Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 28.jūnija spriedumu daļā, ar kuru pieteicēja pieteikums apmierināts, dome iesniedza apelācijas sūdzību, kas pamatota ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[7.1] Kafejnīca atbilstoši Jūrmalas pilsētas domes 2016.gada 24.marta saistošajiem noteikumu Nr.8 „Par Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojuma grozījumu grafiskās daļas, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu apstiprināšanu” (turpmāk – saistošie noteikumi Nr.8) 1083.punktam ir vērtējama kā sabiedriskās ēdināšanas objekts, kas minētajā teritorijā P41 atbilsts sezonas rakstura būvei.

Spriedumā nepamatoti secināts, ka kafejnīca vērtējama kā 2.grupas ēka, jo to veido kopā savienoti moduļi un tos var viegli atdalīt vienu no otra, kas nav raksturīgi 2. un 3.grupas ēkām. Katrs no moduļiem ir vērtējams atsevišķi kā 1.grupas būve.

[7.2] Domei nav pamata apšaubīt kompetentās iestādes – Ekonomikas ministrijas – sniegto viedokli, ka gadījumā, ja persona līdz sezonas būves ekspluatācijas termiņa beigām iesniedz būvvaldē jaunu būvniecības ieceres dokumentāciju par jaunu īslaicīgas lietošanas būvi un šī īslaicīgas lietošanas būve atbilst esošajai sezonas būvei, tad esošo sezonas būvi nav nepieciešams nojaukt.

[7.3] Tiesa nav vērtējusi, vai plānotā būvniecības iecere var radīt jebkādu vides apdraudējuma risku vai arī ir radījusi jebkādu kaitējumu videi.

Tieši pretēji, tiesa neapšauba, ka pārsūdzētais lēmums, saskaņā ar kuru veikta būvniecība, nerada negatīvu ietekmi uz vidi un dabas daudzveidību, attiecīgi, domes ieskatā, nav konstatējamas pieteicēja no vides tiesībām izrietošas publiskās subjektīvās tiesības apstrīdēt un pārsūdzēt pārsūdzēto lēmumu.

[7.4] Izskatāmajā lietā faktiski ir strīds par saistošo noteikumu Nr.8 sastāvā esošo Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu atsevišķu punktu interpretāciju.

[8] Par Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 28.jūnija spriedumu trešā persona iesniedza apelācijas sūdzību, kas pamatota ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[8.1] Saskaņā ar Ēku būvnoteikumu 29.[1] punktu sezonas ēka ir arī 2. un 3.grupas ēka. Saskaņā ar Ēku būvnoteikumu 29.[1] 1.apakšpunktu arī 2. un 3.grupas sezonas ēkas izvietošanai iesniedzams paskaidrojuma raksts, līdz ar to tiesas secinājums, ka būvniecības iecerei bija izstrādājams būvprojekts minimālā sastāvā, ir nepamatots. Tā kā būvniecības process sezonas ēkām 1., 2. un 3.grupai notiek ar paskaidrojuma rakstu, ir nesamērīgi uzsākt būvniecības procesu no jauna.

[8.2] Tiesa nav vērtējusi Ekonomikas ministrijas 2018.gada 6.augusta vēstuli Nr.2.13.8.1-2/2018/3593, kurā pausts viedoklis par to, ka, ja persona līdz sezonas būves ekspluatācijas termiņa beigām iesniedz būvvaldē jaunu būvniecības ieceres dokumentāciju par īslaicīgās lietošanas būvi un šī īslaicīgās lietošanas būve atbilst esošajai sezonas būvei, tad esošo sezonas būvi nav nepieciešams nojaukt.

[8.3] Spriedumā nepamatoti secināts, ka akceptētā būvniecības iecere atzīstama par patvaļīgu būvniecību.

Sezonas rakstura ēkai bija akceptēts paskaidrojuma raksts, līdz ar to šādu ēku nevar uzskatīt par patvaļīgās būvniecības objektu.

Tas, ka tiesa pārsūdzēto lēmumu atzinusi par prettiesisku, nepadara ēku par patvaļīgi uzbūvētu.

[8.4] Ēkas ekspluatāciju var apturēt tikai Būvniecības likuma 21.panta septītajā daļā noteiktajos gadījumos, un izskatāmajā lietā faktiskie apstākļi neatbilst nevienam no likumā paredzētajiem gadījumiem.

[9] Dome rakstveida paskaidrojumā par pieteicēja apelācijas sūdzību norāda, ka tā nav pamatota.

[9.1] Ekonomikas ministrija 2018.gada 28.februāra skaidrojumā Nr.2.13.8.1-2/2018/705 ir norādījusi, ka būvvalde nav tiesīga pagarināt īslaicīgās lietošanas būves ekspluatācijas termiņu, pārsniedzot kopā 10 gadus. Tomēr būvniecības regulējums neliedz būvniecības ierosinātājam iesniegt būvvaldē jaunas būvniecības dokumentāciju. Šādā gadījumā, lemjot par jaunu būvniecības ieceri, būvvalde piešķir jaunas tiesības.

[9.2] Strīdus būve ir vērtējama kā sezonas būve, nevis īslaicīgas lietošanas būve. Atbilstoši Ekonomikas ministrijas viedoklim par sezonas būvju nojaukšanas nepieciešamību strīdus būvi nav nekāda tiesiska pamata nojaukt.

[9.3] Saistošie noteikumi Nr.4 (lokālplānojums) paredz, ka strīdus zemesgabalā ir atļauta apbūve, ko veido sabiedriskās ēdināšanas objekti. Tas nozīmē, ka konkrēta veida objektu apbūve attiecīgajā vietā vispār ir atļauta. Tāpēc būtu pārsteidzīgi teikt, ka vienīgais iespējamais patvaļīgās būvniecības seku novēršanas veids būtu strīdus būves pilnīga nojaukšana.

Pieteicējs apelācijas sūdzībā nav paudis nevienu pamatotu argumentu, kādēļ sezonas kafejnīca 36.līnija 1202, Jūrmalā, būtu nojaucama un būtu pieņemams lēmums atbilstoši Būvniecības likuma 18.panta piektās daļas 1.punktam.

[10] Dome rakstveida paskaidrojumā par trešās personas apelācijas sūdzību norāda, ka dome pievienojas trešās personas apelācijas sūdzībā norādītajai argumentācijai.

[11] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu apgabaltiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[12] Pieteicējs apelācijas sūdzībā izteicis lūgumu skatīt lietu mutvārdu procesā, norādot, ka lieta skatāma mutvārdu procesā lietas sarežģītības un izskatāmo, pārbaudāmo motīvu dēļ.

Ar Administratīvās apgabaltiesas 2019.gada 21.augusta vēstuli pieteicējs tika informēts, ka lūgumā nav norādīts, kādus lietā nozīmīgus apstākļus tiesas sēdē paustie mutiskie paskaidrojumi var apstiprināt papildus pieteikumā, iesniegumos, pirmās instances tiesas sēdē paustajiem un apelācijas sūdzībā jau minētajiem faktiem un apstākļiem. Pieteicējs motivētu lūgumu par lietas izskatīšanu mutvārdu procesā nav iesniedzis arī pēc apgabaltiesas 2019.gada 21.augusta vēstules saņemšanas.

Apgabaltiesas ieskatā, izskatāmo lietu nav lietderīgi izskatīt mutvārdu procesā, jo procesa dalībnieki izvērstus paskaidrojumus snieguši pirmās instances tiesas sēdē, kā arī lietā ir iegūts pietiekams materiālu kopums lietas izskatīšanai rakstveida procesā.

[13] Pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēja apelācijas sūdzība ir pamatota, savukārt domes un trešās personas apelācijas sūdzības nav pamatotas un pieteikums ir apmierināms.

[14] Pārbaudot Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 28.jūnija sprieduma motivāciju, apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus saistībā ar pieteicēja tiesībām pārsūdzēt pārsūdzēto lēmumu, izdarījusi pareizus secinājumus par to, ka strīdus ēka ir 2.grupas būve, kas nav vērtējama kā sezonas būve, un šādas būves būvniecībai nepieciešams vērsties būvvaldē ar būvniecības iesniegumu un būvprojektu minimālajā sastāvā. Tāpat pamatots ir pirmās instances tiesas izdarītais secinājums, ka strīdus ēkas kā patvaļīga būvniecības objekta ekspluatācija nav pieļaujama. Līdz ar to apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas veiktajam lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai norādītajā daļā (sk. *šā sprieduma 5.1. – 5.5., 5.7.punktu*), izņemot pirmās instances sprieduma motivācijai daļā (sk. *šā sprieduma 5.6.punktu*), kurā atzīts, ka strīdus būves būvniecība strīdus zemesgabalā vispār ir atļauta.

Administratīvā apgabaltiesa atkārtoti nenorāda motivāciju to apelācijas sūdzībā minēto argumentu noraidīšanai, kuri

minēti pieteikumā un kuru noraidīšanai ir sniegta motivācija pirmās instances tiesas spriedumā. Papildus apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

[15] Apgabaltiesai nerodas šaubas, ka pieteicējam piemīt no Vides aizsardzības likuma izrietošas tiesības pārsūdzēt domes lēmumu, ar kuru trešajai personai dota iespēja īstenot strīdus būves būvniecību strīdus zemesgabalā. Lietā nav strīda, ka strīdus zemesgabals atrodas Baltijas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslā un dabas parka „Ragakāpa" neitrālajā zonā. Aizsargjoslu likuma 36.panta otrajā daļā ir noteikts vispārējs aizliegums Baltijas jūras krasta kāpu aizsargjoslā celt jaunas ēkas un būves un paplašināt esošās. Šādas darbības ir pieļaujamas tikai kā izņēmumi, turklāt tikai gadījumos, kad pastāv tiesību normās noteiktie priekšnoteikumi.

Izskatāmajā gadījumā dome trešajai personai ir devusi atļauju legalizēt patvaļīgi veikto būvniecību krasta kāpu aizsargjoslā. Kā to pamatoti apelācijas sūdzībā, atsaucoties uz Augstākās tiesas 2019.gada 15.aprīļa lēmumu Nr.SKA? 881/2019, norādījusi dome, būvniecības objekta atrašanās Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslā pati par sevi nav apstāklis, kas liecinātu par iespējamo vides tiesību pārkāpumu. Tomēr izskatāmajā lietā pieteicējs ir atsaucies uz vairākiem apsvērumiem, kas norāda uz to, ka šāda veida ēku būvniecība konkrētajā vietā, kas no vides tiesību skatu punkta ir atzīstama par jūtīgu, nav pieļaujama. Ievērojot vispārzināmo faktu, ka būvniecība, arī būvju novietošana, kā arī vēlāka būvju ekspluatācija rada paliekošu ietekmi uz apkārtējo vidi, tad pieteicēja atsaukšanos uz būvdarbu veikšanu Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslā un dabas parka „Ragakāpa" teritorijā un iespējamo negatīvo ietekmi uz vidi nav pamats uzskatīt par formālu, tādēļ pamatots ir pirmās instances tiesas izdarītais secinājums, ka pieteicēja vēršanās tiesā ir saistīta ar vides tiesībām. Norādīto apsvērumu dēļ populārsūdzība šādā lietā ir pieļaujama.

[16] Izskatāmajā lietā būtiska nozīme ir tam, kādas grupas būvi strīdus zemesgabalā vēlas legalizēt trešā persona, jo no tā ir atkarīgs gan tas, vai šādas būves būvniecībai (novietošanai) ir nepieciešams saņemt būvatļauju un izstrādāt būvprojektu, gan tas, vai konkrētajā vietā strīdus būves būvniecība (arī novietošana) vispār ir pieļaujama. Dome un trešā persona pauž viedokli, ka strīdus būve ir klasificējama kā 1.grupas būve, kā arī norāda, ka saistošie noteikumi Nr.8 pieļauj šāda veida ēku būvniecību strīdus zemesgabalā. Apgabaltiesa šos domes un trešās personas iebildumus noraida kā nepamatotus.

Apgabaltiesa jau pievienojās pirmās instances tiesas izdarītajiem secinājumiem, ka strīdus būve ir atzīstama par 2.grupas būvi. Proti, būvju iedalījums grupās ir paredzēts Būvniecības likuma 11.pantā, kurā noteikts, ka ēku un inženierbūvju detalizētāku iedalījumu grupās nosaka Vispārīgie būvnoteikumi. Vispārīgo būvnoteikumu 1.pielikuma „Būvju iedalījums grupās atbilstoši būvniecības procesam" 1.tabulā noteikts, ka pilsētu un ciemu teritorijās 1.grupas būves ir mazēkas (vienstāva ēka, t.sk. nojume un palīgēka, kuras apbūves laukums nav lielāks par 25 kvadrātmetriem) un atsevišķa rūpnieciski izgatavota vienstāva ēka ar apbūves laukumu līdz 60 kvadrātmetriem, tajā skaitā konteinertipa ēka vai būvizstrādājums, izņemot ēku, kurā tiek izvietota bīstamā iekārta.

Lietā nav strīda, ka trešās personas iecerētās būves kopējais apbūves laukums ir 750 kvadrātmetri, tātad vairāk nekā 12 reizes lielāks, nekā maksimāli pieļaujamais 1.grupas būves laukums.

Izvērtējot lietā esošos fotoattēlus, kā arī ziņas par strīdus būves konstrukcijām, apgabaltiesa konstatē, ka strīdus ēkai ir vienoti pamati, izveidotas vienotas komunikāciju (elektroinstalācijas, ventilācijas) sistēmas, būves jumts veido savstarpēji savienotu konstruktīvu veselumu, kurā nav nošķiramas kādas atsevišķas, patstāvīgas būves. Arī būves funkcionālais pielietojums nenorāda uz kādu atsevišķu patstāvīgu būvju (moduļu) esību. Turklāt pretēji domes apelācijas sūdzībā norādītajam tas, ka moduļus, no kuriem būve izveidota, var arī atdalīt, nav pazīme, atbilstoši kurai būve būtu klasificējama kā 1.grupas būve. Ēkas uzstādīšanas vai nojaukšanas sarežģītība nav kritērijs, kas atbilstoši Vispārīgo būvnoteikumu prasībām ietekmētu būves klasifikāciju.

Kā to pamatoti norādījusi pirmās instances tiesa, tad ēkas bloku izveide no atsevišķiem moduļiem veido noteiktas funkcijas telpas (kafejnīcas zāli, virtuves bloku un terasi), kas savukārt savā kopumā veido vienu būvi, kuras raksturlielumu (konkrētajā gadījumā – apbūves laukuma) novērtējums ir pamats būves klasifikācijai. Ne dome, ne trešā persona savās apelācijas sūdzībās nav norādījuši uz apsvērumiem vai pierādījumiem, kas apstiprinātu viņu izteikto apgalvojumu, ka katrs atsevišķais modulis būtu paredzēts un spētu funkcionēt kā patstāvīga ēka.

Apgabaltiesas ieskatā, nav arī pamata strīdus ēku atzīt par sezonas būvi.

Lietā nav strīda, ka trešā persona 2018.gada 14.februārī, ar iesniegumu vēršoties Dabas aizsardzības pārvaldē, ir izteikusi lūgumu saskaņot 2018. – 2021.gada vasaras un ziemas sezonas kafejnīcas izvietošanu strīdus zemesgabalā no 2018.gada 15.maija līdz 2021.gada 14.maijam. No norādītā ir izsecināma nepārprotama trešās personas vēlme strīdus būvi ekspluatēt pastāvīgi visu gadu vairāku gadu garumā. Vērtējot to saistībā ar apstākli, ka pieteicēja pieteikumam ir pievienoti fotoattēli, kuros norādīts uz strīdus būves ekspluatāciju jau, vēlākais, no 2016.gada aprīļa, to, ka strīdus zemesgabala nomas līgums ar trešo personu ir noslēgts 2009.gadā, apgabaltiesai nerodas šaubas, ka trešās personas rīcības rezultātā krasta kāpu aizsargjoslā ir radīta lielas platības (750 kvadrātmetri) patstāvīga ilglaicīgas lietošanas būve.

[17] Vērtējot domes un trešās personas argumentus, ka saistošie noteikumi Nr.8 atļauj šāda veida būvju būvniecību strīdus zemesgabalā, apgabaltiesa tos noraida kā nepamatotus turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

Nav noliedzams, ka attiecīgas administratīvās teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu izstrādāšana un pieņemšana ir katras konkrētās pašvaldības autonomā kompetence. Tas izriet no likuma „Par pašvaldībām" 14.panta otrās daļas 1.punkta, kurā noteikts, ka, lai izpildītu savas funkcijas, pašvaldībām likumā noteiktajā kārtībā ir pienākums izstrādāt

pašvaldības teritorijas attīstības programmu un teritorijas plānojumu, nodrošināt teritorijas attīstības programmas realizāciju un teritorijas plānojuma administratīvo pārraudzību, kā arī no minētā likuma 15.panta pirmās daļas 13. un 14.punkta, kuros attiecīgi noteikts, ka pašvaldības autonomās funkcijas cita starpā ir saskaņā ar attiecīgās pašvaldības teritorijas plānojumu noteikt zemes izmantošanas un apbūves kārtību, nodrošināt savas administratīvās teritorijas būvniecības procesa tiesiskumu.

Atbilstoši Teritorijas un apbūves noteikumu, kas apstiprināti ar saistošajiem noteikumiem Nr.8, 4.4.41.2.apakšapakšpunktam strīdus zemesgabala galvenie izmantošanas veidi ir: labiekārtota publiskā ārtelpa (24001); tirdzniecības un/vai pakalpojumu objektu apbūve; apbūve, ko veido sabiedriskās ēdināšanas objekti, pludmales centri; tūrisma un atpūtas iestāžu apbūve; apbūve, ko veido viesu izmitināšanas objekti, kūrorta objekti; aizsardzības un drošības iestāžu apbūve; apbūve, ko veido glābšanas stacijas; biroju ēku apbūve; apbūve, ko veido pārvaldes objekti; kultūras iestāžu apbūve; apbūve, ko veido kultūras objekti.

No norādītā varētu secināt, ka arī strīdus būves būvniecība (novietošana) strīdus zemesgabalā būtu pieļaujama. Tomēr šāds secinājums būtu pārsteidzīgs. Jāņem vērā, ka Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem ir jāatbilst augstāka juridiskā spēka normatīvo aktu prasībām. Tas izriet no Teritorijas attīstības plānošanas likuma 3.panta 8.punktā noteiktā, ka teritorijas attīstības plānošanā cita starpā ievēro savstarpējās saskaņotības principu – teritorijas attīstības plānošanas dokumentus izstrādā, tos savstarpēji saskaņojot un izvērtējot citos teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteikto. Līdzīgi minētā likuma 23.panta pirmajā daļā noteikts, ka vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu izstrādā atbilstoši vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģijai un ievērojot citus nacionālā, reģionālā un vietējā līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, kā arī 23.panta piektajā daļā noteikts, ka gadījumā, ja spēkā stājas jauni ar vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā ietveramo informāciju saistīti normatīvie akti ar augstāku juridisko spēku, vietējā pašvaldība izvērtē nepieciešamību izdarīt grozījumus tās teritorijas plānojumā. Ja vietējā pašvaldība neizdara grozījumus tās teritorijas plānojumā, pretrunu gadījumā piemēro tā normatīvā akta prasības, kuram ir augstāks juridiskais spēks.

No norādītā nepārprotami izriet, ka tādiem teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem kā teritorijas plānojumam un lokālplānojumam ir jābūt saskanīgiem ar augstāka spēka normatīvajiem aktiem.

Izskatāmajā gadījumā tas ir nozīmīgi tā iemesla dēļ, ka, kā jau tas vairākkārt uzsvērts, strīdus zemesgabals atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā – dabas parkā „Ragakāpa". Ministru kabinets, pamatojoties uz likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 17.panta otrajā daļā doto deleģējumu, ir izdevis dabas parka „Ragakāpa" individuālos aizsardzības un izmantošanas noteikumus, kuros ietvertās prasības ir jāņem vērā, vērtējot būvniecības pieļaujamību strīdus zemesgabalā.

Nav apšaubāms, ka noteikumu Nr.702 10.punkts atļauj dabas parka neitrālajā zonā, kurā ietilpst strīdus zemesgabals, attīstīt publiski pieejamu tūrisma un rekreācijas infrastruktūru. Vienlaikus vērā ir ņemams tas, ka neitrālajā zonā joprojām spēkā ir arī īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kas attiecas uz dabas parkiem, ja šajos noteikumos nav noteikts citādi. No norādītā, apgabaltiesas ieskatā, izriet, ka neitrālās zonas apbūve ir aplūkojama gan likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 5.panta, kas paredz, ka dabas parki ir teritorijas, kas pārstāv noteikta apvidus dabas un kultūrvēsturiskās vērtības un kas ir piemērotas sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai; atpūtas organizēšana un saimnieciskā darbība dabas parkos veicama, nodrošinot tajos esošo dabas un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu, tvērumā, gan aplūkojot noteikumu Nr.702 10.punkta vēsturisko tapšanas gaitu. Proti, noteikumu Nr.702 redakcijā līdz 2013.gada 15.oktobrim dabas parkam bija noteiktas tikai dabas lieguma un dabas parka zona, nevienai noteikumu normai neatļaujot veikt jaunu objektu būvniecību kādā no šīm zonām. Gluži pretēji, noteikumu Nr.702 (redakcijā, kas bija spēkā arī līdz 2013.gada 15.oktobrim) 5.9.apakšpunktā noteikts, ka visā dabas parka teritorijā aizliegts būvēt jaunas un paplašināt esošās dzīvojamās, saimniecības, ražošanas un atpūtnieku aprūpei paredzētās ēkas un būves, izņemot gadījumus, ja tās tiek rekonstruētas, nepārsniedzot esošo būvapjomu, renovētas vai restaurētas, kā arī izņemot šo noteikumu 5.1.apakšpunktā minētā objekta būvniecību (paredz skatu torņa būvniecību – apgabaltiesas piebilde).

Neitrālā zona dabas parka teritorijā tika paredzēta un noteikta ar Ministru kabineta 2013.gada 15.oktobra noteikumiem Nr.1119 „Grozījumi Ministru kabineta 2004.gada 10.augusta noteikumos Nr.702 „Dabas parka „Ragakāpa" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"". Šo noteikumu anotācijā norādīts, ka sabiedrības līdzdalība noteikumu izstrādē netika nodrošināta, jo izmaiņas noteikumos Nr.702 veiktas, nevis mainot tos pēc būtības, bet tiesību normas saskaņojot ar citos normatīvajos aktos lietoto terminoloģiju un aktuālāko regulējumu. Attiecībā uz dabas parka neitrālās zonas noteikšanu norādīts, ka neitrālā zona izveidota, pamatojoties uz Jūrmalas pilsētas domes 2013.gada 21.jūnija vēstuli Nr.1.1-19/3432 „Par grozījumiem dabas parka „Ragakāpa" individuālajos noteikumos" un ekspertes /pers. B/ atzinumu. Vēstulē Jūrmalas dome lūdz mainīt zonējumu auto stāvlaukumam uz neitrālo zonu, lai to varētu izmantot kā tūrisma un atpūtnieku infrastruktūru aktīvās sezonas laikā, pamatojoties uz to, ka dabas aizsardzības plānā paredzēta autostāvvieta un pieļaujams uzlabot stāvvietas segumu un iekārtot informācijas punktu šajā vietā, kā arī citus nepieciešamos tūrisma infrastruktūras objektus.

Ievērojot norādīto, kā arī to, ka būvniecība ir darbība, kuras rezultātā apkārtējā vide tiek ietekmēta gan ar pašu būvniecības objektu, gan tā vēlāku ekspluatāciju, tātad būtisku ietekmi radoša darbība, tad nav pamata uzskatīt, ka noteikumu Nr.702 papildināšana ar 10.punktu būtu vērtējama kā tāda, kas atļauj pastāvīgu jaunu būvju būvniecību vai esošo būvju paplašināšanu. Šāds secinājums ir izdarāms, arī, pamatojoties uz Administratīvās apgabaltiesas administratīvajā lietā Nr.A420219715, kurā vērtēta būvniecības pieļaujamība strīdus zemesgabalā, izteiktajām atziņām. Administratīvā apgabaltiesa (sk. *Administratīvās apgabaltiesas 2017.gada 22.novembra sprieduma lietā Nr.A420219715 14.2.punktu*), vērtējot tieši jautājumu par to, vai noteikumi Nr.702 pieļauj jaunu pastāvīgu ēku būvniecību strīdus

zemesgabalā, nonāca pie secinājuma, ka no ar noteikumiem Nr.1119 veiktajām izmaiņām noteikumos Nr. 702 nekādā veidā nevarētu secināt, ka dabas parkā tiek pieļauts būvēt pastāvīgas būves, jo tādā gadījumā Ministru kabinets izmainītu dabas parka nosacījumus pēc būtības. No anotācijas secināms, ka Ministru kabinets ir akceptējis grozījumus, lai uzlabotu jau esošās autostāvvietas segumu un iekārtotu informācijas punktus, kā arī citus nepieciešamos maza mēroga infrastruktūras objektus. Arī no noteikumu Nr.702 1.pielikuma „Dabas parka „Ragakāpa" funkcionālo zonu shēma" redzams, ka strīdus teritorijā kā izziņas, atpūtas un tūrisma infrastruktūra ir norādītas takas, kāpnes, skatu tornis, atpūtas vietas un autostāvvieta.

Ar Augstākās tiesas 2020.gada 31.marta spriedumu Nr.SKA-139/2020 Administratīvās apgabaltiesas 2017.gada 22.novembra spriedums administratīvajā lietā Nr.A420219715 atstāts negrozīts. Augstākā tiesa atzina, ka, neskatoties uz to, ka no anotācijas 4.sadaļas 8.punkta satura izriet, ka sākotnēji 10.punkta normas teksts bija izteikts redakcijā, kas paredzēja, ka neitrālā zona dabas parkā izveidota, lai nodrošinātu publiski pieejamu maza mēroga tūrisma infrastruktūras attīstību, taču minētās tiesību normas apstiprinātā redakcija paredz, ka neitrālā zona izveidota, lai attīstītu publiski pieejamu tūrisma un rekreācijas infrastruktūru, Administratīvās apgabaltiesas secinājumi, ka noteikumi Nr.702 kā augstāka juridiskā spēka normatīvais akts, ievērojot parka izveides mērķus un ilgtermiņa aizsardzības un attīstības plānus, nepieļauj pastāvīga restorāna būvniecība parka neitrālajā zonā, ir pamatoti un pareizi. Par pareiziem atzīti arī secinājumi, ka, tā kā strīdus detālplānojuma teritorija (kas izskatāmajā lietā tiek apzīmēta kā strīdus zemesgabals) atrodas dabas parka teritorijā, tad jēdziens „tūrisma un rekreācijas infrastruktūra" interpretējams kopsakarā ar Tūrisma likumā doto dabas tūrisma un rekreatīvā tūrisma definīciju un mērķiem. Novērtējot apgabaltiesas izdarīto secinājumu, ka pastāvīga būve restorāna ierīkošanai nav uzskatāma par publiski pieejamu tūrisma un rekreācijas infrastruktūru minētās tiesību normas izpratnē, Augstākā tiesa norādīja, ka visaptverošas analīzes rezultātā tiesa ir noskaidrojusi dabas parka „Ragakāpa" individuālo noteikumu 10.punkta mērķi un pamatoti nonākusi pie secinājuma, ka pastāvīga restorāna būvniecība parka neitrālajā zonā, ievērojot parka izveides mērķus un ilgtermiņa aizsardzības un attīstības plānus, nav pieļaujama (sk. *Augstākās tiesas 2020.gada 31.marta sprieduma Nr.SKA?139/2020 20. – 24.punktu*).

Apgabaltiesa, ievērojot to, ka Augstākā tiesa ar spēkā stājušos spriedumu par pareiziem ir atzinusi secinājumus, ka strīdus zemesgabalā nav pieļaujama tāda veida būves, kādu ir iecerējusi trešā persona, būvniecība, kā arī to, ka likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām", noteikumu Nr.702 un Tūrisma likuma normas, kas definē dabas tūrismu, nav mainījušās, nekonstatē pamatu tam, lai izskatāmajā lietā atkāptos no Augstākās tiesas administratīvajā lietā Nr.A420219715 izteiktajām atziņām.

Līdz ar to apgabaltiesa atzīst, ka ar saistošajiem noteikumiem Nr.8 apstiprināto Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu normas, kas atļauj strīdus zemesgabalā veikt cita starpā tādu būvju, kādu vēlas legalizēt trešā persona – pastāvīgas 2.grupas būves, kuru veido 750 kvadrātmetru liels restorāna komplekss –, būvniecību, neatbilst augstāka juridiskā spēka tiesību normām – likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 5.pantam un noteikumu Nr.702 5.9.apakšpunktam un 10.punktam.

Administratīvā procesa likuma 104.panta trešajā daļā cita starpā noteikts, ka gadījumā, ja tiesa atzīst, ka pašvaldību saistošie noteikumi neatbilst Ministru kabineta noteikumiem vai likumam, tā attiecīgo tiesību normu nepiemēro. Norādīto apsvērumu dēļ, vērtējot to, kāda veida būvniecība ir pieļaujama strīdus zemesgabalā, saistošo noteikumu Nr.8 normas pretēji domes un trešās personas paustajam viedoklim, nav piemērojamas.

[18] Apgabaltiesas izdarītajiem secinājumiem, ka saistošo noteikumu Nr.8 normas strīdus zemesgabala apbūves jautājuma izlemšanai nav piemērojamas, bet atbilstoši noteikumu Nr.702 normām un kopējam garam, ievērojot parka izveides mērķus, pastāvīga restorāna būvniecība parka neitrālajā zonā nav pieļaujama, ir izšķiroša nozīme jautājuma izlemšanai par to, kādā veidā ir novēršamas trešās personas veiktās patvaļīgās būvniecības sekas. Proti, Būvniecības likuma 18.panta piektās daļas 1.punktā cita starpā noteikts, ka iestāde pieņem lēmumu par iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu, ja konkrētā objekta būvniecību attiecīgajā teritorijā nepieļauj normatīvie akti.

Ievērojot apgabaltiesas iepriekš atzīto, ka strīdus būve, kuras legalizāciju vēlas panākt trešā persona, ir pastāvīga 2.grupas būve, ka noteikumu Nr.702 5.9.apakšpunkts un 10.punkts nepieļauj šāda veida būves būvniecību dabas parka „Ragakāpa" teritorijā, tajā skaitā neitrālajā zonā, secināms, ka konkrētajā gadījumā strīdus būves legalizācija nav iespējama un domei ir uzliekams pienākums izdot administratīvo aktu, ar kuru trešajai personai tiek noteikts pienākums novērst patvaļīgās būvniecības sekas strīdus zemesgabalā, atjaunojot iepriekšējo stāvokli, proti, nojaucot strīdus būvi.

Pie šāda secinājuma apgabaltiesa nonāk, arī izvērtējot jautājumu par zemesgabalā iepriekš pastāvējušo apbūvi. Lietā nav strīda, ka strīdus zemesgabalā laikā, kad tā nomu uzsāka trešā persona, jau bija izvietota kafejnīcas-tirdzniecības paviljona ēka ar terasi. No 2008.gada 12.martā saskaņotā projekta, kuru dome iesniedza pēc apgabaltiesas pieprasījuma, Ģenerālplāna (*lietas 2.sējuma 52.lapa*) izriet, ka iepriekšējais strīdus zemesgabala nomnieks bija saskaņojis un veicis būvdarbus, izbūvējot kafejnīcas ēku 107,55 kvadrātmetru platībā, kā arī terasi, kas savienota ar kafejnīcas ēku, 131,98 kvadrātmetru platībā. Tā kā būvvalde 2008.gada 14.martā šīs būves pieņēma ekspluatācijā, par ko lietā strīda nav, tad, apsverot jautājumu par iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu, pastāvētu iespēja, ka trešā persona, kura darbojas kā SIA „/Nosaukums B/" tiesību un saistību pārņēmējs, varētu pretendēt uz būvju, kas pieņemtas ekspluatācijā ar būvvaldes 2008.gada 14.marta aktu Nr.1.2-5/1259, atjaunošanu un turpmāku ekspluatāciju. Tas izrietētu no jau iegūto tiesību aizsardzības principa, atbilstoši kuram trešā persona varētu atjaunot un ekspluatēt strīdus būvi atbilstoši 2008.gada 12.martā akceptētā būvprojekta risinājumiem, jo ne būvatļauja šīs būvniecības ieceres īstenošanai, ne akts par būvju pieņemšanu ekspluatācijā netika apstrīdēti vai pārsūdzēti.

Tomēr gan no minētā 2008.gadā akceptētā būvprojekta (atzīmēm tā Ģenerālplānā), gan no būvvaldes 2008.gada

14.marta akta Nr.1.2-5/1259 izriet, ka ir saskaņota īslaicīgas lietošanas būvju būvniecība un pieņemšana ekspluatācijā. Projekta Ģenerālplānā norādīts, ka būvju Nr.1 (kafejnīca) un Nr.2 (terase) būvniecības iecere tiek saskaņota kā īslaicīgām būvēm – līdz pieciem gadiem. Savukārt aktā norādīts, ka tiek atļauta īslaicīgas lietošanas būvju, kuru ekspluatācijas laiks nav ilgāks par pieciem gadiem un kas jānojauc līdz minētā termiņa beigām, ekspluatācijas uzsākšana. Šobrīd norādītais piecu gadu termiņš ir pagājis. Pagājis ir arī termiņš, līdz kuram ar būvvaldes 2013.gada 22.februāra lēmumu Nr.347 (*lietas 1.sējuma 155.lapa*) ir pagarināta īslaicīgās lietošanas būvju ekspluatācija – 2018.gada 14.marts. Līdz ar to nav pamata runāt par kādu jau reiz iegūtu tiesību aizsardzību un trešās personas tiesībām atjaunot kādu iepriekš pastāvējušu kafejnīcas ar terasi ēku.

No norādītā izriet, ka ir apmierināms arī pieteicēja prasījums par pienākuma uzlikšanu domei izdot administratīvo aktu, ar kuru trešajai personai tiek noteikts pienākums atjaunot iepriekšējo stāvokli, nojaucot strīdus būvi.

[19] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu. Ievērojot minēto, no Jūrmalas pilsētas pašvaldības par labu pieteicējam ir piespriežama viņa samaksātā valsts nodeva par pieteikumu 30 *euro* un apelācijas sūdzību 60 *euro*.

[20] Pirmās instances tiesa kļūdaini atzina, ka strīdus būves būvniecība strīdus zemesgabalā vispār ir atļauta. Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums ir pamatots un pareizs.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 307. un 309.pantu, 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

apmierināt /pers. A/ pieteikumu.

Atcelt ar pieņemšanas dienu Jūrmalas pilsētas domes būvvaldes 2018.gada 23.marta lēmumu Nr.534 „Par patvaļīgās būvniecības radīto seku novēršanu zemes gabalā ar kadastra /kadastra numurs B/ /adrese/".

Uzlikt pienākumu Jūrmalas pilsētas domei viena mēneša laikā no šā sprieduma spēkā stāšanās dienas izdot administratīvo aktu par patvaļīgās būvniecības seku novēršanu zemesgabalā ar kadastra Nr./kadastra numurs B/, /adrese/, uzliekot par pienākumu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „/Nosaukums A/" nojaukt īslaicīgas lietošanas būvi ar kadastra apzīmējumu /kadastra numurs A/(kafejnīca) /adrese/.

Uzlikt pienākumu Jūrmalas pilsētas domei viena mēneša laikā no šā sprieduma spēkā stāšanās dienas nodrošināt, ka Būvniecības likuma 18.panta piektās daļas 1.punkta kārtībā tiek pieņemts lēmums apturēt zemesgabalā ar kadastra Nr./kadastra numurs B/, /adrese/, esošā patvaļīgās būvniecības objekta – kafejnīcas ar kadastra apzīmējumu /kadastra numurs A/– ekspluatāciju līdz brīdim, kamēr attiecīgais objekts tiek nojaukts.

Uzlikt pienākumu Jūrmalas pilsētas pašvaldībai atlīdzināt /pers. A/ (personas kods /personas kods/) viņa samaksāto valsts nodevu 90 *euro*.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnesis referents O.Priedītis

Tiesnesis M.Birzgalis

Tiesnese U.Mihailova